LINDESNES KOMMUNE

BEDRE SAMMEN

KOMMUNEPLAN 2020-2032

Høringsutkast vedtatt av fellesnemda for nye Lindesnes 10.5.2019.

INNHOLD:

Planforutsetninger 3

Nåsituasjon og utviklingstrekk 6
- Befolkningsutvikling 6
- Kommuneøkonomi 7
- Folkehelse og levekår 8
- Samfunnsikkerhet og beredskap 9
- Klima og miljø 10
- Næring 12

Satsings-områder 16
1. Bærekraftig og innovativ 16
2. Deltagelse og samfunnsengasjement 18
3. Trygghet og tilhørighet 20

Arealstrategi 22

Planoppfølging 23

Kommunene Lindesnes, Mandal og Marnardal gikk 1. januar 2020 sammen om å danne en ny kommune, Lindesnes. Det spennende arbeidet med å skape en ny, felles identitet er nå i gang. Innbyggere, foreninger og næringsliv inviteres til å være med og utvikle felles løsninger til beste for kommunen vår.

Lindesnes er mennesker med evne og vilje til å skape, en kultur for å våge, lære og bli bedre. Lindesnes er små og store tettsteder, by og bygd. Vi har mye ressurser, og de fleste har det godt. Samtidig står noen utenfor arbeidslivet og fellesskapet.

I Lindesnes kommune skal vi bli **Bedre sammen.**

Bedre sammen er vår visjon, et overordnet mål, en forpliktelse og måten vi gjør ting på. I nye Lindesnes skal vi jobbe sammen – og ta hele samfunnets ressurser i bruk for å løse utfordringer og se mulighetene som kommer. Våre tjenester skal være helhetlige og med mennesket i sentrum. Dette betyr blant annet å samarbeide bedre mellom fagområder og på tvers av aldersgrupper.

I denne planen er det tre satsingsområder som er valgt med bakgrunn i kommunens utfordringer:

BÆREKRAFTIG OG INNOVATIV

DELTAKELSE OG SAMFUNNSENGASJEMENT

TRYGGHET OG TILHØRIGHET

Planforutsetninger

Kommuneplanen ser 12 år fram i tid og setter overordnede mål og strategier for kommunen, både som organisasjon og samfunn. Planen bygger på kunnskap og erfaringer fra Lindesnes, Mandal og Marnardal kommuner.

Plan- og bygningsloven sier hva en kommuneplan skal inneholde. Staten, fylkeskommunen og andre organisasjoner har forventninger og gir retning for arbeidet. Viktigst er likevel forventningene fra befolkningen og deres representanter.

FNs bærekraftmål og FNs barnekonvensjon ligger til grunn for planarbeidet.

FNs bærekraftmål handler om å finne en god balanse mellom mennesker, miljø og økonomi. En bærekraftig utvikling imøtekommer dagens behov, uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov.

I arbeidet med planen har vi også invitert innbyggerne til å gi innspill gjennom oppstartsseminar, gjestebud og møter med næringslivet.

Politikerne har gitt uttrykk for klare forventninger til kommuneplanen i intensjonsavtalen og planprogrammet, og innholdet bygger på disse dokumentene.

Den som søker tekst som fremhever spesielle grupper vil finne lite av dette i denne planen. Vårt ønske og mål har vært å i størst mulig grad formulere satsings-områder, mål og strategier som omfatter alle. Herunder også innvandrere, kvinner, barn og unge, eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne.

I arbeidet har regionale og nasjonale planer og føringer vært viktig. Vi vil trekke fram Regionplan Agder 2030 som en særlig viktig planprosess vi har forsøkt å koble oss til.

“ Barn og unge
har rett til å si sin mening og bli hørt.

Rundt 230 barn, i tillegg til barne- og ungdomsrådene, har medvirket i arbeidet med kommuneplanen.

FNs barnekonvensjon slår fast barns rettigheter i samfunnet og er inkludert i norsk lov. Barns beste skal vurderes, barn skal ikke diskrimineres, barn har rett til liv og utvikling og barn skal få si sin mening og bli hørt. Arbeidet med kommuneplanen bygger på innspill fra flere hundre barn og unge, fra barnehagealder og opp til andre året på videregående skole.

Barne- og ungdomsrådene har engasjert seg i denne prosessen. Du kan lese hvordan barn og unges innspill er vurdert og tatt inn i kommuneplanen i et eget vedlegg.

Ordskyene viser hva elever på 5. trinn tenker om nærmiljø og fritidsaktiviteter.

Hva er bra med stedet der du bor?

Er det noe som kan bli bedre på fritida di?

Nåsituasjon og utviklingstrekk

Befolkningsutvikling

Statistisk Sentralbyrå beregner at folketallet vil øke med 3 000 innbyggere de neste 25 årene. Antall barn vil gå noe ned på kort sikt og være omtrent som i dag i år 2043. Gruppen 20-67 år vil være omtrent uendret, mens veksten kommer i de eldste aldersgruppene. Antall eldre over 80 år vil dobles.

Det vil bli færre innbyggere i yrkesaktiv alder, i forhold til antall pensjonister. Vi får flere med helsemessige utfordringer og behov for kommunale tjenester, og det kan bli utfordrende å skaffe nok kvalifisert arbeidskraft. Samtidig er de over 67 år en stor ressurs i samfunnet, med høy kompetanse og bred erfaring.

Lav befolkningsvekst vil etterhvert medføre en aldrende befolkning. Dette er en nasjonal trend. Det er derfor viktig å gjøre det attraktivt for unge og voksne å bosette seg i Lindesnes. Nye arbeidsplasser, attraktive boligområder og bedre muligheter for pendling kan bety at flere vil ønske å bo i Lindesnes.

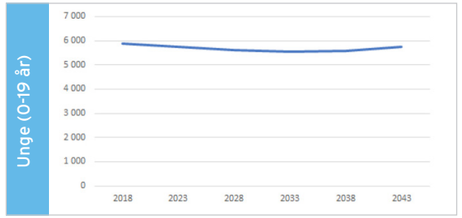

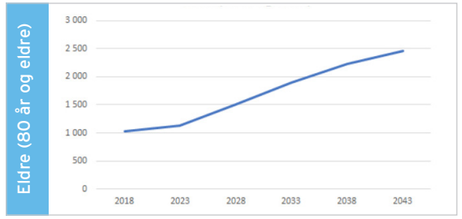

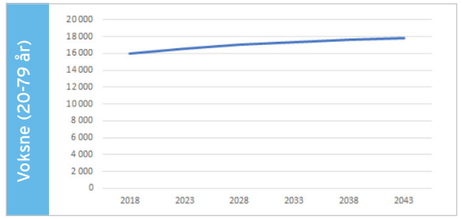

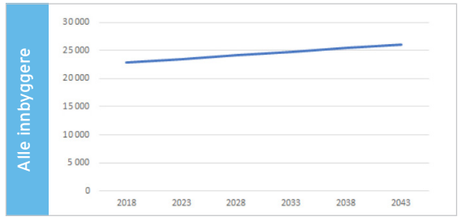

Kommuneøkonomi

Kommunens inntekter kommer i hovedsak fra skatt og tilskudd fra staten. Kommunen kan også skrive ut eiendomsskatt og ta betaling for enkelte tjenester. Lindesnes har lave skatteinntekter per innbygger, om lag 80 prosent av landsgjennomsnittet, så flere innbyggere som betaler skatt vil øke inntektene.

Kommunens økonomi påvirkes også av at antall innbyggere i ulike aldersgrupper endrer seg. Når andelen eldre øker, vil vi med dagens arbeidsmåter bruke betydelig mer penger på pleie- og omsorgstjenester. Hvor godt vi lykkes med forebygging og tidlig innsats, har betydning for kommuneøkonomien på lengre sikt.

~~Intensjonsavtalen slår fast at~~ Lindesnes skal drives effektivt, samtidig som kommunen skal ha gode tjenester. Lånegjelden må holdes på et forsvarlig nivå, samtidig som vi må gjøre nødvendige investeringer for å sikre kvalitet og effektiv drift.

Nøkkeltall som beskriver kommunens økonomiske status:

- Netto driftsresultat i forhold til inntekter beskriver balansen mellom kommunens inntekter og utgifter
- Størrelsen på lånegjelden påvirker kommunens utgifter og sårbarhet, særlig ved en renteøkning.
- Størrelsen på disposisjonsfond sier noe om kommunens sårbarhet og buffer.

Indikator	Lindesnes	Nasjonale måltall	Mål Lindesnes kommune
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	2,00%	1,75%	Forslag
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	71,10%	50,00%	utarbeides
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	12,00%	10,00%	våren 2019

Regnskapstall for 2017, korrigert for reformstøtte i forbindelse med kommunesammenslåingen.

Folkehelse og levekår

De fleste i vår kommune har det bra og lever et godt liv. Samtidig har Lindesnes store levekårs-utfordringer, og fire områder der vi vil snu utviklingen i positiv retning er valgt ut. Det gjelder antallet som fullfører utdanning, andel uføre, andel yrkesaktive og omfanget av psykiske plager og lidelser hos innbyggerne.

Å fullføre videregående opplæring er viktig for å få en stabil tilknytning til arbeidslivet. Nå er det omlag 75 prosent av våre ungdommer som fullfører i løpet av fem år, og det er stort behov for å hjelpe unge som er i ferd med eller har falt ut av skolen.

Arbeid er viktig for identitet og tilhørighet, og gir mulighet til å forsørge seg selv og sin familie. 30 prosent av innbyggerne våre i yrkesaktiv alder mottar statlige ytelser fra NAV (22,8 prosent landet). Det er særlig uføretallene som er høyere i Lindesnes enn i resten av landet, ca. 16 prosent mot 10 prosent. Vi må legge til rette for at flere helt eller delvis kan være i jobb.

Det er en klar sammenheng mellom opplevelse av dårlig råd i familien og rusmiddelbruk, kriminalitet, mobbing og vold, samt lavere deltakelse på organiserte fritidsaktiviteter. ~~Det er også en risiko for at~~ foreldrenes utdanningsnivå, inntektsnivå, helse og bruk av offentlige støtteordninger overføres mellom generasjoner. Noen familier i vår kommune har levd med lav inntekt over lang tid, og det er viktig å bidra til at negative mønstre brytes.

De fleste har god psykisk helse. Samtidig vil mange erfare kortere eller lengre perioder der livets utfordringer er særlig krevende, og den psykiske helsen påvirkes negativt. Tall fra ungdata viser at kommunen følger en nasjonal trend der stress og bekymringer er de vanligste plagene ungdom gir uttrykk for. Forebyggende arbeid må evne å se psykisk og fysisk helse i sammenheng, og vi må bli bedre til å møte ensomhet.

Det digitale rommet skaper muligheter for nye vennskap, sosiale relasjoner og felleskap. Samtidig vet vi at det foregår mobbing og krenkelser også her som det er krevende, men viktig å avdekke og få gjort noe med.

Vi har et rikt tilbud innenfor kultur, fritidsaktiviteter og friluftsliv, og aktive og engasjerte innbyggere. Dette er en vesentlig ressurs i folkehelsearbeidet. Det kan synes som at frivilligheten er i endring. Det er en dreining mot å gi penger i stedet for tid, tradisjonelle organisasjonsmedlemsskap er blitt mindre viktig og motivene for å delta har endret seg.

Helse skapes der folk lever og bor, og familien er en viktig ramme. Trygge og gode nære relasjoner er vesentlig for en god barndom. Gode lokalsamfunn har stor betydning for livskvalitet og utvikling av sosiale nettverk som bidrar til trivsel, tilhørighet og god helse. Det er en utfordring at det er få møteplasser utenom organiserte aktiviteter i deler av kommunen vår.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Kommunen har en sentral rolle i arbeidet med samfunnssikkerhet. Vi skal utvikle trygge og robuste lokalsamfunn og har et grunnleggende ansvar for å beskytte befolkningen og bidra til å opprettholde kritiske samfunnsfunksjoner ved uønskede og uventede hendelser.

Selv om vi lever i et trygt og stabilt samfunn, er risiko- og trusselbildet sammensatt og i endring. Klimaendringer, ekstremvær, sikkerhetspolitisk situasjon, terror og teknologi er eksempler på det. Vi blir stadig mer sårbare fordi vi er så avhengige av kritiske samfunnsfunksjoner – som strøm, mobilnett, internett, transport, vann og avløp.

Samtidig øker innbyggernes forventninger til kommunen, særlig i forhold til god tilgang på informasjon. Det er nødvendig å styrke innbyggernes egenberedskap, og å gjøre tjenestene robuste nok til å takle utfall av strøm og mobilnett. Dette gjelder særlig ved økt bruk av velferdsteknologi.

Vi kan forvente at episoder med kraftig nedbør øker vesentlig, både i intensitet og hyppighet. Dette gir økt fare for flom, og krever økt vedlikehold av kommunale veier. Vi kan også forvente økt hyppighet av skred. Dette får konsekvenser for kommunens arealplanlegging. Langvarige perioder med lite nedbør kan gi ekstrem tørke og risiko for skogbrann.

Klima og miljø

Det skjer endringer i miljø og klima i et raskt tempo. FNs bærekraftmål handler om å stoppe klima-endringene. Lokalt følges dette opp i Electric Region Agder og Klima- og energiplan for Lindesnesregionen. Utfordringene er globale, men løsningene finnes lokalt.

Utslipp av klimagasser (f.eks. CO_2) er med på å øke temperaturen på jordkloden, og er en av de store utfordringene i verden. Allerede nå merker vi effekten av klimaendringene ved mer ekstremvær, havnivå-stigning og flom.

Veitrafikk er kilde til store klimagassutslipp som kommunen har mulighet til å påvirke. Elektrifisering av bilpark og transport er sammen med økt bruk av kollektivtransport, sykkel og gange viktig for å få CO_2-utslippene ned.

Digitalisering gir store muligheter til reduksjon i klimagassutslipp, blant annet ved redusert transport-behov og bedre utnyttelse av ressurser.

Lindesnes kommune har store skogressurser. Skog i vekst og bruk av trevirke er en del av løsningen for å redusere mengden CO_2 i atmosfæren.

Naturmiljøet rundt oss blir påvirket av klima, arealbruk og forurensning. Kjente utfordringer er spredning av uønskede planter, dyr og mikroorganismer, samt mikroplast som samles opp i næringskjeden og påvirker levende organismer. Framover vil vi ha fokus på drikke-vannskvalitet, sur nedbør, artsmangfold, matvare-sikkerhet og spredning av sykdom.

Aktiv bruk av klimaregnskap kan være viktig for bevisstgjøring av hvilke valg vi tar.

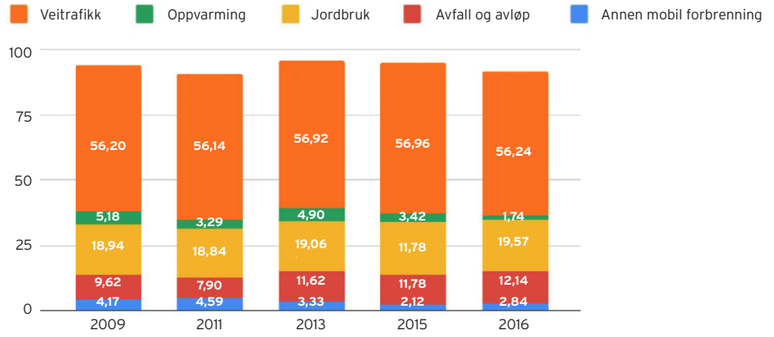

Utslipp av klimagass i nye Lindesnes (1 000 tonn).

Næring

Det lokale næringslivet varierer fra små, familieeide bedrifter til store industribedrifter. Vi registrerer optimisme og vilje til å satse i næringslivet både blant veletablerte bedrifter og gründere. Samtidig ser vi et stort utviklingspotensial.

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) vurderer forhold ved næringsliv, arbeidsmarked, demografi, kompetanse og kommunal økonomi for å rangere kommunenes attraktivitet og lokale vekstkraft. På Agder er det Kristiansandsregionen og kraftkommunene i indre Agder som kommer best ut. Grunnlagstallene er fra 2017, altså før Lindesnes, Mandal og Marnardal slo seg sammen til Lindesnes. Lindesnes havnet i "nest best" kategorien, Mandal i "middels" og Marnardal i kategorien "dårligst" når det gjelder attraktivitet/utvikling.

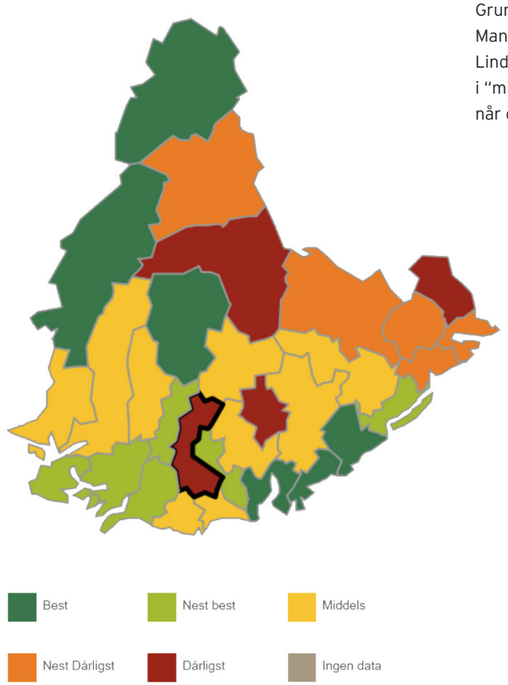

Kommunens attraktivitet og lokal vekstkraft. Tall fra 2017.

Rapporten Agdertall 2018 viser kommunenes andel av samlet befolkningsvekst på Agder i perioden 2013-2018. Desto sterkere blåfarge, desto større vekst i perioden. Vi ser at veksten er sterkest i kystkommunene, og særlig i området fra Kristiansand til Arendal.

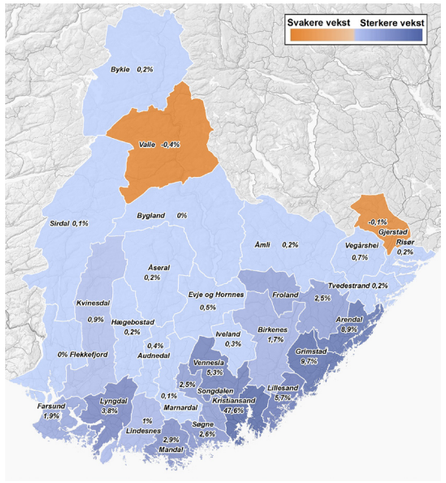

Befolkningsveksten på Agder 2013-2018. (SSB)

Med strategisk og god tilrettelegging, og et utstrakt samarbeid med private og offentlige aktører i regionen, vil vi arbeide for at veksten skal skyte fart også hos oss. Kommunen kan ikke lykkes med dette alene, men kan være en pådriver som engasjerer og mobiliserer næringsliv og innbyggere til felles innsats.

Det er store forventninger til effekten av ny, firefelts motorvei som korter ned transporttiden. Dette utvider arbeidsmarkedet for innbyggerne og styrker rekrutteringsgrunnlaget for lokale bedrifter. Havn og jernbane vil også være svært viktig for utviklingen av næringslivet og samfunnet.

Smartteknologi gjør oss i stand til å gi innbyggerne bedre tjenester og produsere tjenester mer effektivt. Teknologien kan bidra til å utvikle byer og bygder til bærekraftige og moderne samfunn, der både økonomiske, sosiale og miljømessige verdier ligger til grunn.

Plan for verdiskaping og innovasjon på Agder (VINN) peker på at levekårs- og likestillingsutfordringer fører til at potensialet for verdiskaping blant innbyggerne ikke benyttes fullt ut. Både offentlige og private aktører kan bidra til at flere deltar i yrkeslivet.

Forbrukerne endrer atferd i takt med den teknologiske utviklingen. Netthandelen øker, noe som krever omstilling hos selger, men som også byr på muligheter gjennom enkel tilgang til større markeder. Ulike modeller for delingsøkonomi er en del av det samme bildet.

Jord, skog og fiske

Lindesnes er en dominerende skogkommune på Agder og i 2018 var samlet avvirkning langt større enn i andre kommuner i fylket. Hogsten fører med seg stor aktivitet med vegbygging, planting og ungskogpleie. Markedet er voksende, og økt bruk av tre bidrar til mer klimavennlig produksjon og energibruk.

Fiskeri og havbruk er også voksende næringer, og de lokale fiskerihavnene videreutvikles.

Jordbruket står for matproduksjon i store deler av kommunen. Bøndene i Lindesnes leverer 15 prosent av melk- og storfekjøttet på Agder (2017). Det er stort potensiale for økt satsing på frukt og bær. Jordbrukets viktigste ressurs er dyrket og dyrkbar jord, og denne er i dag under sterkt press.

Reiseliv

Reiseliv har lange tradisjoner i vår landsdel, og næringen oppnår gode resultater. I 2018 hadde vår region den største prosentvise økningen av gjestedøgn i landet. Samme år ble Lindesnesregionen kåret til et av de 100 beste bærekraftige reisemålene i verden. Bærekraftsatsingen innebærer å jobbe etter ti prinsipper som bygger på "bevaring av natur, kultur miljø", "styrking av sosiale verdier" og "økonomisk levedyktighet".

Lakseelvene Audna og Mandalselva, Lindesnes fyr og Mandal by med Furulunden og strendene er lokale kvaliteter både innbyggere og tilreisende vet å verdsette. Etableringer som Under, Lindesnes Havhotell og Mandal Hotell er del av en positiv utvikling som åpner nye muligheter.

Det er muligheter for økt felles satsing mellom aktører innen fiskeri, landbruk og reiseliv for å svare på etterspørsel i markedet knyttet til naturopplevelser og kulinariske eventyr.

Satsingsområde 1:

BÆREKRAFTIG OG INNOVATIV

Kommunen er en drivkraft i arbeidet med å redusere klimagass-utslipp. Vi prøver nye løsninger, lærer av erfaringer og jobber for forbedring. Samspill, kompetansedeling og utvikling er viktig for å lykkes.

Gjennom næringsutvikling, entreprenørskap, arealbruk, allsidig kompetanse og digitalisering legger vi til rette for et rikt arbeidsliv og nyskapende miljøer.

MÅL	**Vi har redusert klima-gassutslippene med 40 prosent innen 2030, sammenliknet med år 2005**	**Våre innbyggere er godt rustet for utdanning og arbeidsliv.**	**Det er attraktivt å drive og etablere næring i Lindesnes.**	**Lindesnes kommune har en sunn økonomi og en robust organisasjon.**
STRATEGIER	- FNs bærekraftmål inn-arbeides i kommunale planer. - Det legges til rette for klimavennlig transport, med styrking av miljø-vennlig kollektivtilbud i hele kommunen. - Vi bidrar til at andelen reiser som foretas til fots, med sykkel og kollektivt øker. - Vi stimulerer til gjenbruk, resirkulering og redusert matsvinn. - Vi bygger kompetanse i egen organisasjon for å sikre klimavennlige beslutninger. Vi bruker eksterne støtteordninger aktivt og informerer om disse til innbyggere og næringsliv. - Kommunen stiller klima- og miljøkrav i innkjøpsavtaler. - Kommunen bygger klimavennlig, og rommene skal ha flere funksjoner. Eksisterende bygninger åpnes for nye bruks-områder. - Kommunen er miljø-fyrtårnsertifisert	- Vi tilpasser opplæringen til den enkelte slik at alle opplever faglig utvikling og mestring. - Vi vektlegger skapende arbeidsmåter, som entreprenørskap, i barnehage og skole. - Vi utvikler systemer slik at alle barn får brukt sitt talent og læringspotensial. - Vi satser på folkehelse og livsmestring på tvers av faglig tema i skolen for å fremme god fysisk og psykisk helse. - Vi utvikler kompetansen i rådgivertjenesten, for å bistå med å ta gode karriere- og utdannings-valg. - Vi samarbeider med utdanningsinstitusjoner og næringsliv om gode etter- og videre-utdanningstilbud.	- Vi bidrar til verdiskaping gjennom samarbeids-prosjekter og partnerskap med private og offentlige aktører innen næring og utvikling. - Vi tilrettelegger for at ulike typer næringsareal er tilgjengelig til enhver tid. - Vi verdsetter gründere og viderefører veilednings-tilbudet i samarbeid med fylkeskommunen. - Vi tilrettelegger for god veistandard, moderne og effektiv havn, styrking av togtransport og mobil/internettdekning, som gjør det attraktivt å bo og etablere bedrifter i hele kommunen. - Vi styrker vår posisjon som et attraktivt og bærekraftig reisemål.	- Vi skaper, innhenter og overfører kunnskap, og lykkes med endringer som forbedrer tjenestene. Innbyggerne kan enkelt delta med ideer og behov i utvikling av tjenestene. - Vi utvikler rause ledere som gir rom for nytenking og handlekraft, som motiverer og skaper resultater gjennom trygge medarbeidere. - Vi utvikler kultur for å fremme innovative løsninger i samarbeid med forskningsmiljøer og næringsliv. Frykt for å gjøre feil kan være et hinder for innovasjon og utvikling. - Vi leter etter gevinster, sammenlikner oss med andre kommuner og søker etter ny praksis for å drive effektivt. - Vi tilrettelegger for heltids-kultur i all kommunal virksomhet. - Vi styrker digitale ferdig-heter blant ansatte og innbyggere, og bruker teknologi for å forenkle og forbedre arbeids-prosesser og samhandling på tvers.

Satsingsområde 2:

DELTAKELSE OG SAMFUNNSENGASJEMENT

Vi har arenaer hvor vi deltar og engasjerer oss i utviklingen av nærmiljø og samfunn. Innbyggere, næringsliv, lag og foreninger, frivillige, kommunens ansatte og politikere skaper de beste løsningene sammen. Alle har noe å bidra med.

Et mangfoldig og inkluderende utdannings- og arbeidsmarked bidrar til høy deltakelse i arbeidslivet og gjør det attraktivt å bo i Lindesnes. Innbyggerne opplever livsmestring i alle faser av livet.

MÅL	**Vi er en åpen og inkluderende kommune der innbyggerne deltar og engasjerer seg.**	**Alle har muligheten til å delta i fritids- og kulturaktiviteter.**	**Alle som kan, deltar i yrkeslivet, og vi har økt andelen som er i lønnet arbeid.**
STRATEGIER	- Vi har en strategi for innbyggerinvolvering, integrering, nærdemokrati og frivilligpolitikk. - Vi bruker klart språk i all kommunikasjon, og informasjonen er lett tilgjengelig. - Kommunale bygninger og digitale tjenester er universelt utformet slik at alle kan delta. - Innbyggere og næringsliv bruker primært digitale tjenester i dialog med kommunen, og de som ikke er fortrolig med dette får veiledning.	- Vi legger til rette for et mangfold av inkluderende kulturaktiviteter. - Vi videreutvikler bibliotek, skoler, kultur- og idrettsanlegg som arenaer der innbyggerne kan møtes på tvers av alder og ulike interesser. - Vi samarbeider med foreldre, barn og unge, lag og foreninger slik at alle barn og unge får d[illegible] på minst en fritidsaktivitet. - Vi legger til rette for tilbud og aktiviteter for innbyggere med spesielle utfordringer. - Vi tilrettelegger for utlånssentraler flere steder i kommunen. - Vi bidrar til at transporttilbudet er tilpasset brukernes behov.	- Sammen med næringslivet finner vi gode løsninger for et inkluderende arbeidsmarked, og ser jobbpotensialet hos de som er utenfor arbeidslivet. - Vi øker antall læreplasser innen utdanninger hvor det er behov for arbeidskraft. - Vi tilbyr praksisplasser til personer som ønsker arbeidserfaring i samarbeid med næringslivet. - Vi tilrettelegger for at mennesker kan få brukt sin arbeidsevne ved behov for redusert stilling.

Satsingsområde 3:

TRYGGHET OG TILHØRIGHET

Vi har trygge lokalsamfunn med møteplasser der folk bor. Barn og unge har gode oppvekstarenaer. Åpenhet, tillit og raushet er viktig for inkludering. Vi legger til rette for at innbyggerne kan leve gode og verdige liv. Det er enkelt å ta valg i hverdagen som bidrar til bedre helse. Vi forebygger og håndterer uønskede hendelser.

MÅL	**Vi har attraktive boområder som er varierte og inkluderende.**	**Barn har en trygg oppvekst som gjør dem rustet til å mestre livet.**	**Vi har god helse i hele befolkningen og utjevner ulikhet.**	**Vi forebygger og håndterer uønskede hendelser.**
STRATEGIER	- Kommunen bruker sin planmyndighet slik at boområder utvikler seg på en bærekraftig måte. - Vi bistår vanskeligstilte på boligmarkedet slik at de kan eie sin egen bolig. - Vi legger til rette for at innbyggere kan bo i eget hjem lengst mulig. - Vi tar vare på og videreutvikler særpreg og kvaliteter ved lokalsamfunnene. - Vi vektlegger stedsutvikling i kommunale byggeprosjekter.	- Barn og unge medvirker aktivt i sin hverdag. - Vi legger til rette for at alle barn og unge trives, i et godt og inkluderende miljø. - Vi avdekker barn og unges behov for støtte og hjelp tidlig, og de følges opp. - Vi utvikler gode ordninger for å styrke foreldrekompetansen. - Vi øker vår kompetanse på barn og unges digitale liv, for å forstå mulighetene dette gir og forebygge uønskede hendelser. - Vi har synlige, trygge og kompetente voksne som jobber tverrfaglig og helhetlig.	- Vi tilrettelegger for allsidig lek og naturopplevelser i nærområdene. - Vi har møteplasser i nærmiljøet som skaper tilhørighet og forebygger ensomhet for alle. - Vi bryter mønstre der sosiale problemer går i arv, og utvikler helhetlige arbeidsformer. - Vi prioriterer arbeidet med å styrke leseengasjementet hos barn, og stimulerer til mer høytlesing. - Vi bidrar til livsstilsendring og mestring av helseutfordringer. - Vi gir alle tilgang til framtidsrettede digitale løsninger.	- Vi tilpasser oss endringer i klima og reduserer sårbarheten til lokalsamfunnene og kritisk infrastruktur. - Vi styrker innbyggernes egenberedskap. - Vi styrker kompetanse og samhandling for å gjenkjenne og hindre omsorgssvikt, vold og overgrep. - Vi arbeider forebyggende for å hindre utenforskap, kriminalitet, framvekst av parallellsamfunn og negativ sosial kontroll.

Arealstrategi

Arealstrategien gir overordnede føringer for kommunens fysiske utvikling i et langsiktig perspektiv. Strategien skal først og fremst legges til grunn for revisjon av kommuneplanens arealdel, men kan også fungere som føringer for plan- og byggesaksbehandling i kommunen. Strategien angir hovedtrekkene i kommunens fremtidige arealutvikling.

- Veksten i by, tettsteder og bygdesenter skal utvikles innenfor gang- og sykkelavstand, og med kvalitet. Stedene skal ha gode og inkluderende bomiljøer og møteplasser.
- Utbygging tilpasses kapasitet på barnehage/skole, og teknisk infrastruktur. Dette sikres gjennom bruk av rekkefølgekrav.
- Det legges til rette for variert boligbebyggelse som sikrer en god alderssammensetning i boområdene. Deler av boligbebyggelsen skal være utformet med både utvendige og innvendige felles møteplasser.
- Hovedandelen av boligutviklingen skal skje i flerboligbygg og andre konsentrerte boligtyper. Det skal være muligheter for spredt boligbebyggelse. Kriteriene for dette avklares i kommuneplanens arealdel.
- Det må sikres og utvikles gode arealer til offentlig tjenesteyting. Disse må ligge i gang- og sykkelavstand fra det aktuelle tettstedet.
- Det må sikres tilstrekkelig store arealer for ulike typer næringsutvikling. Størrelse og plassering må tilpasses den aktuelle næringen det skal tilrettelegges for.
- Sikre at det er arealer for nærbutikk i alle tettsteder og bydeler.
- Sikre at nye boligområder har nærhet og enkel tilgang til større friluftsområder.
- Sikre og videreutvikle friluftsområder, grønnstruktur og grønne korridorer. Dette gjelder spesielt strandsonen.
- Jordbruksområder skal bevares.
- Arbeide for at forsøpling, støy og visuell forurensning ikke påvirker viktig natur, leveområder for mennesker eller næringsvirksomhet negativt.
- Arbeide for bevaring av artsmangfold og beskyttelse mot fremmede arter gjennom samarbeid mellom grunneiere, organisasjoner, kommune og næringsliv. Sammenhengende grønnstruktur og vern gjennom arealplaner er viktige virkemidler.
- Vi bruker bare trygge områder til bygging.
- Bysenteret i Mandal skal styrkes ved tilrettelegging for økt verdiskaping og allsidig byliv.
- Fritidsbebyggelse er ønskelig, langs sjø og vassdrag skal dette gjøres gjennom fortetting, og i tråd med statlige planretningslinjer.

Planoppfølging

All kommunal planlegging skal ta utgangspunkt i kommuneplanen.

Satsingsområder, mål og strategier skal følges opp gjennom økonomiplanen (4-årig) som rulleres årlig, og her utarbeides det indikatorer for måloppnåelse. Økonomiplan og budsjett er kommuneplanens handlingsdel. I tillegg lages kommuneplanens arealdel, kommunedelplaner, tema- og virksomhetsplaner.

Årsberetningen skal vise hvordan kommunen har jobbet med satsingsområdene og hva som er oppnådd.

For at planen skal gjøres levende i kommuneorganisasjonen, er det viktig at ledere og medarbeidere kjenner til innholdet.

BEDRE SAMMEN

Lindesnes kommune

www.lindesnes.kommune.no

trik.no